

אם צריך ☹ להגיע גם לליטני: תובנות מהלחימה בחיזבאללה

written by אלי קלוטשטיין | 09.03.2026

שני חיילי צה"ל שנהרגו בלבנון ביממה האחרונה הם אולי הסנוניתה הראשונה של מה שעשויה להיות מערכה עקובה מדם נגד חיזבאללה. למרות שהוא הוכה קשות בידי בישראל לפני כשנה וחצי, מתעקש ארגון הטרור הלבנוני לחזור ולהילחם, לשגר טילים על יישובי גבול הצפון, ולבקש לשבש את שגרת החיים שלהם.

קשה לומר שמישהו באמת מופתע. בשנה האחרונה ישראל המשיכה לבצע חיסולים ומתקפות על שלל תשתיות של חיזבאללה, והשטח בעבע. המזכ"ל הלא כריזמטי של הארגון, נעים קאסם, נאבק כדי לרסן את דרגי הביצוע שלו ולהמשיך להתחמש, להתחזק ולהשתקם כמה שרק היה יכול. ואכן, התוכנית שלו נחלה הצלחה כה גדולה, עד שבצה"ל העריכו שקצב ההשתקמות של ארגון הטרור הדביק את יכולת הפגיעה של ישראל בו.

חיזבאללה הגיע למצב שבו שיקם חלק ניכר מכוחותיו, וממשלת לבנון לא עשתה דבר לעצור אותו מלבד תמונות פוטוגניות והודעות לעיתונות. לפיכך, ישראל כבר עמדה להיכנס לפני זמן לא רב ללבנון למערכה יזומה משלה, כאשר אפילו ארה"ב הביעה תסכול מההתנהלות של הממשלה בביירות.

המבצע האחרון שתוכנן נגד חיזבאללה, לפי הטענה, נעצר ונדחה בגלל פרוץ המחאות באיראן, בזמן שישראל חיכתה לראות לאן ילך העסק שם. ייתכן שזו לא הייתה ההחלטה הנכונה, ושהיה צריך להיכנס קודם לכן כדי למנוע את המצב הנוכחי ☹ אך אלה דברים שקל יותר לשפוט בדיעבד. אולי דווקא אם המחאות בטהרן היו מצליחות, ההמתנה הייתה משתלמת. מכל מקום, מרגע שהתבהרה התמונה, אסור לנו לזלזל בארגון הטרור, ולחשוב שהקרב מולו יהיה קצר וקל. הוא נכון לקרב, יש לו עדיין מפקדי שטח מנוסים, ציוד קרבי רב והרבה מוטיבציה להחזיר לישראל כגמולה.

אך מה אנחנו יכולים ללמוד מההסלמה האחרונה בלבנון, שכזכור החלה בהצטרפותו החד-צדדית של חיזבאללה למלחמה נגד איראן? לפני הכול קיבלנו הוכחה נוספת חיזבאללה אינו בהכרח שחקן רציונלי. הוא ידע מה הולך לקרות אחרי שישגר רקטות לישראל, והוא הבין שצה"ל עתיד להכות בו בעוצמה גדולה. הוא פשוט היה חסר אונים מול הפקודות שקיבל מאיראן, שכנראה היו תקיפות יותר מבעבר. בכירים איראנים מכוח קודס ☹ כמו אלה שחוסלו במוצאי שבת בחדר המלון שלהם בלבנון ☹ הגיעו לשטח כדי להפעיל אותו ממש ולנהל את מהלך המלחמה. במצב כזה, אולי לא הייתה לו ברירה.

אגב, ייתכן שהחיסול של פעילים אלה הוא הרקע לתדרוכים שיצאו ביום ראשון מצה"ל, זמן קצר

לאחר מכן, שלפיהם שורר נתק בין חיזבאללה לאיראן. שלל הפעולות שביצעה ישראל, כולל חיסול בכירים ואנשי כוח קודס בלבנון (אגב, מישהו שמע לאחרונה על מקום הימצאו של הגנרל אסמאעיל קאא'ני, מי שאמור לרכז את פעילות הפרוקסי נגד ישראל?), הברחה באיומים של גורמים איראניים מארץ הארזים ופגיעה באמצעי תקשורת ומפקדות ² מותירות כעת את הארגון השיעי להתמודד לבדו מול ישראל, אף שהוא עדיין מלקק את פצעיו מהמלחמה הקודמת.

מכל מקום, העובדה שחיזבאללה עד כה נשלט בידי איראן ומילא את פקודותיה מבהירה נקודה חשובה: אי אפשר גם בעתיד יהיה להתייחס אליו כשחקן שאפשר להתנהל איתו בהיגיון או שיתפרק מנשקו, למשל. הוא יעשה מה שאומרים לו מטהרן, כל עוד השלטון האיראני ממשיך להחזיק מעמד, ואם רק יצליח לחדש איתו את הקשר כדי לחיות על חשבוננו ולשקם את עצמו. לא ניתן לקחת את חיזבאללה בחשבון בשום מתווה אזורי חדש ³ אפילו בתור שחקן פוליטי בלבד. זה לא יקרה, והוא רק ינסה לחזור לסורו ולהילחם בישראל. אסור לנו לשגות באשליות ולחשוב אחרת. אם מישהו חושב אחרת, כדאי שילך לבדוק כמה אזעקות נשמעו ביישובי הצפון בימים האחרונים.

אין זמן מתאים יותר

העובדה שחיזבאללה שיגר טילים מאזורים מדרום לליטני, וכמובן גם הפעילים שלו יורים משם טילים נגד טנקים על כוחות צה"ל, מעידה שהפירוז מנשק שצבא לבנון טען להצלחה כבירה שלו היה הצגה לא מצחיקה. אפילו אם נאמר שחיזבאללה הביא לשטח שמדרום לליטני פעילים עם טילים רק אחרי תחילת המלחמה, ואפילו אם הם אולי נשאו איתם רקטות ארוכות טווח ⁴ זה רק מראה ש"הפירוז" בגרסה הלבנונית לא היה שווה שום דבר. זה לא משהו שעושים פעם אחת, מסיימים ועוברים הלאה. זה דורש הרבה עבודה ומאמץ מתמשכים. לא יוניפי"ל הולכים להשלים משימה כזאת, ובוודאי שגם לא ממשלת לבנון.

עדות אחרת לכך היא הריאיון של נואף סלאם, ראש ממשלת לבנון, שאמר לעיתון א-שרק אלאווסט בשבת ש"נעשים מאמצים דיפלומטיים לסיום המלחמה". הוא לא דיבר על ניסיון צבאי להתמודד עם חיזבאללה ⁵ ובצדק. אין לו יכולת להוציא לפועל מבצע צבאי כזה.

אומנם סלאם חזר על מחויבותו להוציא את חיזבאללה מחוץ לחוק, וטען שהצבא יכול לעשות את זה, אבל הוא גם תירץ את חוסר ההצלחה בכך שהמלחמה מקשה על הצבא. כידוע, מילים לא עולות כסף. בפועל, כוחות הביטחון הלבנוניים, שרבים מאנשיהם שיעים ואפילו חברים בחיזבאללה, לא עושים כמעט דבר. המעצרים המתוקשרים והסמליים מאוד של אנשי חיזבאללה במדינה, עשרות בודדות לכל היותר, הם חסרי משמעות.

מלבנון חיזבאללה משמש אפילו את איראן כדי לתקוף מדינות אירופיות, כמו למשל באמצעות שיגור כטב"מים על בסיס חיל האוויר הבריטי בקפריסין. אין שום קשר בין קפריסין או בריטניה ובין לבנון כלל, מה שרק מדגיש כיצד משמש חיזבאללה כלי בידי איראן כדי לפגוע בגורמים המתנגדים לו בזירה האזורית הרחבה יותר.

לאור התובנות האלה, דבר ראשון מחויבת ישראל להגדיר מה המטרה שלה במערכה בלבנון. האם לחסל את חיזבאללה? להסיג אותו לאחור מעבר לליטני, ובמקביל לחתום על הסכם כלשהו עם הממשלה בביירות? גם אם מי יודע כמה היא יציבה וכמה זמן תחזיק מעמד? האם ניתן לסמוך עליה כדי שתיאבק באופן רציני בארגון הטרור? או שאולי אנחנו צריכים לנסות להתניע מערכה משולבת עם גורמים אחרים באזור?

לעניות דעתי, כעת ניתנה אפשרות לישראל לעשות דברים שקודם לא יכלה בשל הסכם הפסקת האש? והיא לא יכולה לחכות עוד בעניין פירוז לבנון ופירוק חיזבאללה מנשקו. אם יש לצה"ל יכולת לפצל את הקשב שלו ולפעול בשתי זירות במקביל? והרי הוא הוכיח כבר שהוא מסוגל לעשות זאת? אז בהנחה שראשי הצבא ממליצים על כך, יש להתחיל לשלוח חיילים וכוחות קרקעיים פנימה ללבנון.

צריך ללכת על המטרה הרחבה והשאפתנית יותרת. ישראל עד כה לא הוכיחה, למרבה הצער, שהיא מסוגלת ללכת עד הסוף בזירות השונות, כולל בעזה או באיראן? ואולי הגיע הזמן לכך. יש לנו יכולת משולבת לפגוע בחיזבאללה באמצעות כוחות יבשה, אוויר וים, וצריך לנצל כל אמצעי מיוחד לשם מימוש המטרה הזאת.

זה נכון במיוחד גם לאור העובדה שישראל השמידה וממשיכה להשמיד חלק גדול מיכולות הטילאות של איראן. אם כ-70 אחוזים מהמשגרים שלהם הושמדו עד כה, זה מקטין מאוד את הסכנה לעורף הישראלי מהטווח הרחוק, ומאפשר שני דברים: ארה"ב וצה"ל יכולים להמשיך לכתוש בקצב שלהם את איראן, לפי דחיפות של מטרות. במקביל, ניתן לרכז גם בזירה הלבנונית משאבים נוספים.

צה"ל עשוי להידרש להקים רצועת ביטחון לאורך כל הגבול ולנקות את השטח, וקשה יהיה למצוא זמן מתאים יותר לכך. הצבא הישראלי אולי אפילו יצטרך להתקדם עד נהר הליטני ולשבת שם, כגבול טבעי ובר-הגנה קורץ יותר מהקו הכחול, שעליו עובר הגבול הנוכחי.

במקביל יש להמשיך בחיסולי בכירים של חיזבאללה, ובדומה לאיראן לטפל במאגרי הנשק והטילים שאנו יודעים היכן לאתר אותם בכל שטחי לבנון. כמו כן, חשוב להמשיך לפגוע במאגרי המזומנים של חיזבאללה כדי לסרס אותו כמה שניתן מיכולות השיקום שלו, ולשמור על ניתוק הקשר שלו מגורמים איראניים.

לא בטוח שכל הצעדים הללו יזכו לאהדה בינלאומית גדולה, אבל ישראל בעת הנוכחית צריכה להסתכל בראש ובראשונה על מה שנכון לה מבחינה ביטחונית. אסור שבדרך למימוש האינטרסים הביטחוניים שלנו יעמדו שיקולים אחרים. זה אחד מלקחי 7 באוקטובר, וזה נכון לגבי כל מיני סיבות: שיקולים פוליטיים כגון הבחירות המתקרבות, שיקולים כמו "כמה זמן עוד אפשר להמתין לפני שממש ניאלץ לפעול", או שיקולים של "מה יגידו הצרפתים", שמתנגדים לכניסה של צה"ל ללבנון.

להפך, ישראל נדרשת להבהיר בכלל האמצעים העומדים לרשותה כי מיגור חיזבאללה הוא אינטרס של כל הגורמים האזוריים העולמיים [?] החל בארה"ב, עבור באירופה ובצרפת, וכלה בלבנון עצמה. כדי לעצב פה זירה אזורית חדשה מסוגה, אפילו הצרפתים יידרשו להתעורר מחלומותיהם בהקיץ על הסכם סייקס-פיקו והזיכרונות הרומנטיים מתקופת השליטה שלהם בלבנון.

קחו דוגמה מסוריה

בימים שחלפו מאז תחילת המערכה נראה שיכולות ההגנה הישראליות נגד חיזבאללה מרשימות למדי, לפחות בכל הקשור לירי רקטי. אם ישראל תצליח להרחיק את המחבלים של ארגון הטרור מקרבת הגבול ותשלול את היכולת שלהם לשגר טילים נגד טנקים, ייתכן שהסכנה [?] לפחות לחזית האזרחית [?] תפחת למינימום. יש עוד עבודה נגד איום הכטב"מים, אולם לפי שעה גם הוא לא הוכיח עצמו כקטלני.

אין משמעות הדבר שצריך לזלזל בחיזבאללה, אפילו ההפך. זה נכון במיוחד לנו האזרחים, שבוודאי מתעייפים למשמע כל אזעקה ומתחילים לפקפק בכדאיות ההליכה למרחבים המוגנים.

דווקא השילוב של מה שמסתמן כניסיון לירי מתואם בין איראן לחיזבאללה (למרות ההכחות הישראליות) טומן בחובו פוטנציאל לנזק מקרי [?] במיוחד לאור העובדה שאין אזעקה מקדימה בירי מלבנון, וגם לאור האפשרות לשילוב של ירי מפתיע מתימן, שיצטרף לאיום מקביל משלושה כיוונים.

בה בעת, בכל מה שקשור לרמת ההרתעה של חיזבאללה, ניסיונה של ההנהגה הבכירה שלו, גודל האיום הנשקף ממנו, הלגיטימציה הפנימית והבינלאומית שלו, וגם כנראה ביחס לארסנל הנשק שלו [?] לא מדובר באותו ארגון מאוקטובר 2023, שישראל נמנעה מלתקוף בגלל אוהל שהציב מעבר לקו הגבול.

צה"ל בהחלט יכול למשימה של הסגת הארגון מעבר לליטני, ואף מעבר לכך. הוא עשה דברים מרשימים לא פחות בשנתיים האחרונות. אם מדינת לבנון רוצה לתקן את חטאי העבר שלה, אפילו אם אולי תרצה להפגין רצינות לקראת האפשרות של שיחות אזרחיות עם ישראל והשתלבות בחזון המזרח החדש של הנשיא דונלד טראמפ, יש לה כעת הזדמנות לכך.

אם היא רוצה לקחת דוגמה איך עושים זאת, היא יכולה להביט מעבר לגבול, לאופן שבו מיהר נשיא סוריה אחמד א-שרע להוכיח לפטרוניו בווינגטון שהוא פועל לשימור האינטרסים שלו ושלהם. השליט החדש בדמשק הזדרז לשגר כוחות לגבול עם לבנון ולאטום אותו, ולפי השמועה האזרחים באזורים הסמוכים למדינה השכנה התבקשו לפקוח עיניים ולהיות דרוכים למקרה של ניסיונות מצד תומכי חיזבאללה למצוא מקלט בסוריה. ברור שזו לא פעולה שדרשה ממנו יותר מדי בשלב זה, אבל לפחות הוא מראה נכונות.

טיפול משמעותי ונחוש, ללא רתיעה, במחבלי חיזבאללה הוא הדרך הנכונה והבטוחה של ממשלת לבנון להחזיר כעת לעצמה את ריבונותה. זה לא יהיה קל, וזה ידרוש ממנה הרבה אומץ והקרבה. ישראל תתמוך בכך בכל כוחה, תרתי משמע.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 9 במרץ, 2026.

הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.